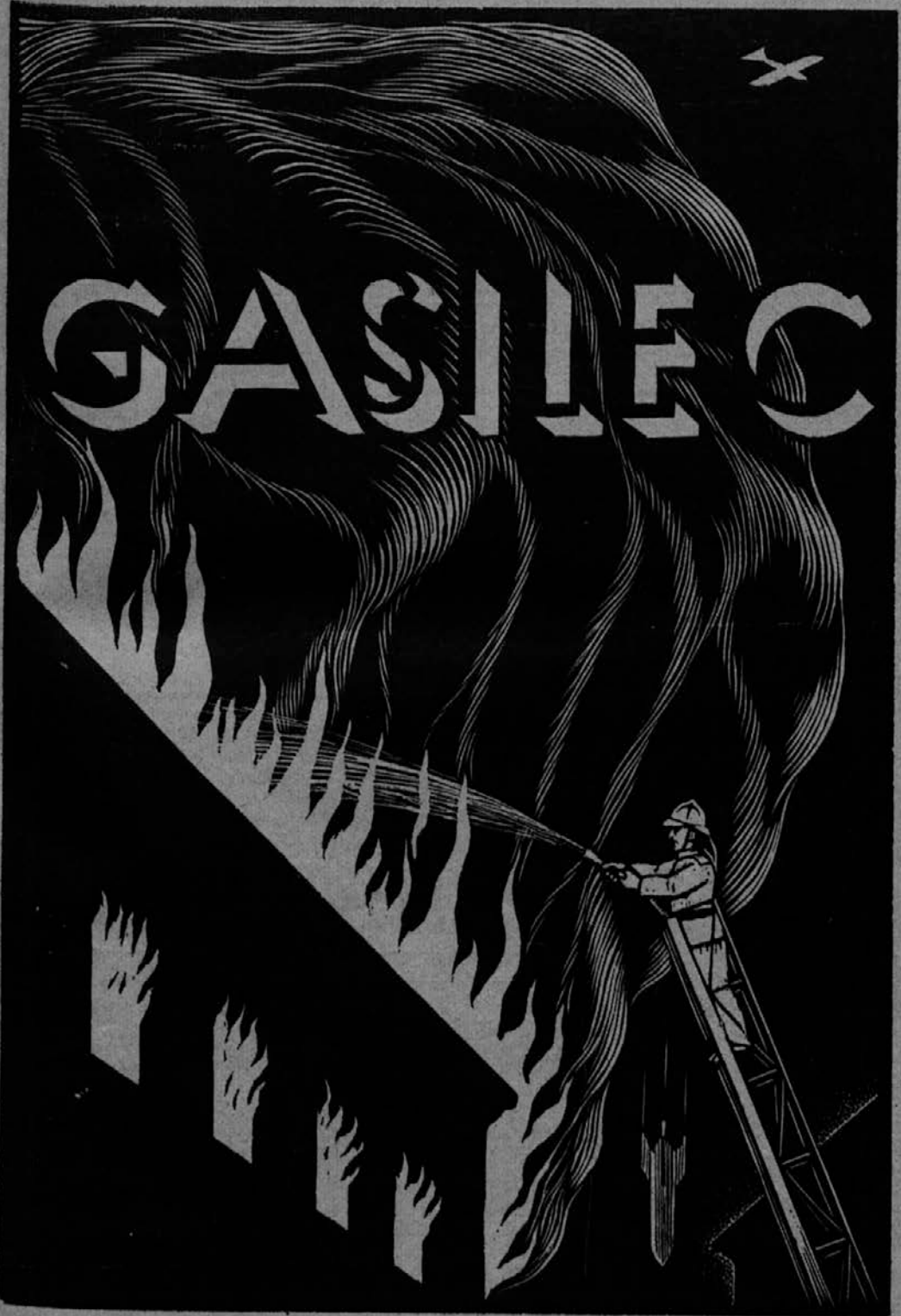

Poštšina plačana v gotovini.

»GASILEC« izhaja vsakega 15. v mesecu in stane za člane letno Din 20'—, za čete in župe pa Din 30'—. Naročnina za inozemstvo Din 40'—. Posamezna številka stane Din 250. — List izdaja Gasilska zajednica za Dravsko banovino v Ljubljani, za njo odgovarja Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. Urednik Ljudevit Musek, šolski upravitelj v Ptuj. Za uredništvo odgovoren Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. Vse dopise pošiljajte na naslov: Ljudevit Musek, šolski upravitelj v Ptuj. — Tisk Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, predstavnik Albin Hrovatin.

Vsebina: Kako je torej s politiko v gasilstvu? (str. 25) — Vesti starešinstva gasilske zveze (str. 26) — Vesti starešinstva gasilske zajednice (str. 28) — Ne smešimo se! (str. 30) — Stavbarstvo za gasilce (str. 31) — Zavarovanje gasilcev (str. 35) — Organizacija gasilstva na Madjarskem (str. 36) — Gasilstvo v službi obrambe pred vodo (str. 39) — Naš vadnik (str. 40) — Vestnik obrambe pred napadi iz zraka: Totalna vojna in napadi iz zraka v minuli abesinski vojni (str. 44) — Gradivo za tekoče leto (str. 46) — Zaščita civilnega prebivalstva v bodočih vojnah (str. 47)

Listnica uredništva in uprave: S to številko prejmejo cenjeni naročniki položnice ter jih prosimo, da poravnajo naročnino, ki je za leto 1937 Din 20'—. Istočasno pa prosimo, da poravnajo tudi vse zaostanke iz minullih let.

Rešilni avtomobil znamke Chevrolet v dobrem stanju ugodno proda Rdeči križ v Guštanju, Mežiška dolina.

OPOZORILO: V inseratih oglašene stroje in vozila moremo pripočiti le, če jih je pregledala komisija ali strokovnjak Zveze ali zajednice.

GASILSKE IN UNIFORMSKE ČEPICE

I Z D E L U J E

P. SEMKO

krznar in izdelovatelj uniformskih čepic

MARIBOR, GOSPOSKA UL. 37

Velika zaloga vseh potrebščin za gasilske uniforme

Priznано strokovno in solidno delo

Pri skupnem naročilu **ZNATEN POPUST!** Zahtevajte cenik!

Kako je torej s politiko v gasilstvu?

Gasilska organizacija je strogo nepolitična, ustanovljena samo z namenom, da pomaga svojemu bližnjemu v nesreči. V svojem razvoju se je ukoreninila v širših plasteh našega naroda in s tem postala pomemben činitelj v narodnem in prosvetnem pogledu. Te pomembnosti ji tudi novi zakon o organizaciji gasilstva ne odreka, ampak daje gasilstvu celo poseben kulturno-prosvetni delokrog. Zato mora gasilstvo postati in ostati last celokupnega naroda, odprto vsem in vsakomur, da bo mogla izvršiti svoje vzvišene naloge in biti v pomoč, kjer bo potrebno.

V času (koncem l. 1933) ko se je gasilstvo pri nas reorganiziralo v smislu navodil novega gasilskega zakona, so vladale v naši državi, predvsem pa še v Sloveniji, izredne razmere. Te izredne razmere so bile krive, da se je slovensko gasilstvo oddaljilo od svojih prvotnih nalog. Politična stranka, ki je edina imela vso oblast v Sloveniji, je tudi gasilstvo izrabljala v svoje namene. Vsakomur je znano kako poniževalno vlogo je gasilstvo moralo takrat igrati za politično stranko posebno ob raznih volitvah. Znano je tudi kaka je bila v nekaterih župah reorganizacija, znane so razrešitve in izključitve gasilcev-članov, ki niso bili pristaši tiste politične stranke ter vse, kar je temu sledilo. Najboljši slovenski gasilci so bili proglašeni za nezanesljive in protidržavne in so bili s silo odstranjeni iz gasilskih vrst.

Vse to je imelo za posledico, da so v našem gasilstvu nastale razmere, ki so ovirale njen naraven razvoj, posebno še, ker je organizacija že bolehalo na nezdravih osebnih tradicijah. Nastala so trenja, pojavljalo se je nerazpoloženje in vedno močnejša je bila zahteva slovenskih gasilcev, da se vse to razčisti.

Razčiščenje se je moglo zgoditi le z radikalnimi ukrepi. Osnova za nadaljne delo se je morala pripraviti s tem, da se vrnejo vsem onim, ki so bili nasilno in pod pritiskom odstranjeni iz organizacije, vse pravice, ki so si jih prej pridobili. Zato so vse spremembe, ki so se v našem gasilstvu zgodile od novembra preteklega leta le naravna posledica razmer, ki so se v slovenskih gasilskih vrstah razpasle po reorganizaciji l. 1933 in ki jih je zveza sklenila odpraviti.

Samooobsebi umevno je, da oni gospodje, ki so ali sami zakrivali nezdrave razmere, nezakovitosti in krivice v gasilstvu, ali ki jih niso hoteli preprečiti, čeravno bi jih z ozirom na svoje položaje lahko, niso mogli ostati na svojih mestih. Priti so morali novi ljudje, ki so nudili zadostno jamstvo, da se bodo nezakovitosti popravile in sklepi zveze izvajali.

To so torej bili vzroki za osebne spremembe našega gasilstva. Spraviti politiko iz gasilstva in odstraniti iz njega kvarne politične vplive iz zadnjih let, to so naloge in namen novega osrednjega odbora. Te naloge

se osrednji odbor tudi v polni meri zaveda. Vse, kar se je izvršilo, se je napravilo v skladu z upostavitvenim dekretom zveze, ki pravi: »..... popraviti vse nezakonitosti in nepravilnosti v delu bivšega starešinstva in osrednjega odbora zajednice in računati s § 51. zakona, da se v zakonitem roku izvedejo volitve za stalno starešinstvo in osrednji odbor zajednice.«

Borbo, ki jo vodi gotov del naše politične javnosti proti sedanjemu banovinskemu osrednjemu odboru, sta povzročila le osebna užaljenost in pa strah pred depolitizacijo našega gasilstva.

Gotovo je osrednji odbor zajednice trdno odločen izvršiti svojo nalogo do kraja, brez ozira na desno ali na levo! Posebno je važno, da se bodo volitve v gasilske edinice izvršile v redu brez pritiska in vplivov od koderkoli. Popolnoma svobodne volitve, ki se že celi mesec vršijo po četah, imamo po zaslugi sedanjega osrednjega odbora zajednice. Te svobodne volitve so najboljšje jamstvo, da si bo slovensko gasilstvo moglo izbrati take zastopnike in predstavnike, ki ga bodo vodili po poti napredka, daleč proč od raznih političnih vplivov, Bogu v čast, bližnjemu v pomoč ter v korist in dobrobit naši božji in širši domovini!

F. S.

Službene vesti

Vesti starešinstva Gasilske zveze

Pisarna Nj. Vel. kralja je z dopisom šte. 1109 od 1. februarja 1937 dostavila Gasilski zvezi sledeče:

Gasilske ustanove in edinice v državi so s svojih rednih letnih skupščin poslale pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju in Nj. Kr. Vis. kraljeviču Tomislavu.

Po najvišjem nalogu prosi kraljevska pisarna, da se vsem ustanovam in gasilskim edinicam izjavi zahvala za to pozornost.

Starešinstvo Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije je na svoji seji dne 28. januarja t. l. dalo **glede častnih članov** sledeče pojasnilo:

1. Ako je izvršujoči član čete bil na glavni skupščini čete izvoljen za častnega člana, ni s tem izgubil lastnosti izvršujočega člana.

Po § 16. zakona o organizaciji gasilstva preneha izvršujoče članstvo z izstopom ali z izključitvijo; ako ni nastopilo niti eno niti drugo, tedaj se smatra za izvršujočega člana brez ozira na njegovo častno funkcijo.

2. Dolžnosti poedinih članov so regulirane s § 14. zakona o organizaciji gasilstva. Iz določila tega paragrafa sledi, da imajo izvršujoči člani dolžnosti, častni člani pa nimajo nikakih dolžnosti.

§ 15. določa pravice poedinih vrst članov in pravi, da imajo častni člani »posvetovalno pravico«. Iz tega sledi, da oni ne morejo biti izvoljeni, ako niso istočasno tudi izvršujoči člani.

Iz navedenega sledi, da je častni član lahko izvršujoči član, ako se izvršujočemu članstvu ne odpove, odnosno ne da povoda, da se ga kot izvršujočega člana črta. Ako bi častni član v nobenem odseku, ki jih

predvideva § 9. zakona o organizaciji gasilstva, ne hotel izvrševati dolžnosti gasilca, kot izvršujoči član, tedaj šele mu ostane golo častno članstvo.

Glede določila § 23. zakona o organizaciji gasilstva je starešinstvo Gasilske zveze na svoji seji dne 28. januarja 1937 sklenilo sledeče pojasnilo:

§ 23. zakona o organizaciji gasilstva predvideva funkcionarje, katere mora četa imeti, § 25. pa določa njihove dolžnosti. Člen 18. pravil gasilske službe odreja velikost oddelkov in rojev. Iz navedenega sledi, da poveljnikov namestnik ne more biti oddelni vodja samo radi tega, ako bi imela četa dva oddelka, ker namestnik poveljnika ima z zakonom odrejen delokrog, ki je različen od delokroga oddelnega vodje.

Iz seje Gasilske zveze 28. januarja 1937:

Zavarovanje gasilcev. Vrh. inspektor g. Pintar spominja na nesrečni slučaj, ki je zadel poklicno gasilsko četo v Beogradu ob priliki gašenja požara v tovarni pohišstva »Velika Srbija«, ko se je smrtno ponesrečil en gasilec in sta bila hujše ranjena dva druga. Poudarja, da niti eden od teh gasilcev ni bil zavarovan. Zato predlaga, da se organizira poseben fond za zavarovanje vseh gasilcev v državi, v katerega bi vplačevali minimalno članarino člani sami ali pa čete. Zavarovanje bi naj bilo obvezno. Po njegovem mnenju bi v prvem letu pristopilo k temu fondu približno 50.000 gasilcev. Zavarovanje bi se izvršilo na bazi: 50.000 Din za slučaj smrti, 50.000 Din za slučaj popolne nesposobnosti, in 25 Din dnevno za slučaj začasne nesposobnosti. Poleg tega bi se naj izplačevala pogrebna rodovina za slučaj naravne smrti in to 1000 Din za prvo leto članstva pri fondu in za vsako nadaljnje leto 500 Din več, toda ta podpora bi naj ne presegla vsote 10.000 Din. Po njegovih računih bi bilo treba vplačati v fond vpisnino 10 Din prvo leto, izredni prispevek 5 Din vsako nadaljnje leto in redno članarino 2 Din mesečno. — Podstarešina g. Žagar pripominja, da je za slučaj v poklicni gasilski četi v Beogradu odgovorna mestna občina, ker so gasilci njeni uslužbenci. Kar se pa zavarovanja tiče, meni, da bi se najboljše izvedlo na zadružni podlagi. Pripominja, da bi zavarovalnice smatrale za napad, če bi zveza izvedla takšno zavarovanje brez njihove udeležbe in smatra, da je treba biti v tem vprašanju vedno zelo pazljiv. — Podstarešina Snoj poroča, da je zajednica za dravsko banovino že razpravljala o nekem takšnem predlogu zavarovanja za vse gasilce. Po tem predlogu bi bilo plačati za vsakega gasilca le 8 Din letno. Meni pa, da se ne bi našlo dovolj sredstev po predlogu g. Pintarja, ker v dravski bannovini pride iz gasilskega fonda na vsakega gasilca le 29 Din. — Podstarešina g. Žagar sporoča, da pride na vsakega gasilca v savski banovini 22 Din iz gasilskega fonda. Predlaga, naj se o tem vprašanju razpravlja na prihodnji seji, na kateri naj g. Pintar predloži podroben načrt in proračun svojega predloga za zavarovanje, kar se je vzelo tudi na znanje.

Pravica glasovanja na skupščini zajednic in žup. Vrhovni inspektor prosi, naj se izda pojasnilo, ali ima uprava župe, odnosno zajednice pravico glasovanja na skupščini potem, ko je bila sprejeta razrešnica, to je ob priliki izvolitve nove uprave. — Izda se sledeče pojasnilo: V smislu § 36., odnosno § 50. zakona imajo na skupščini župe odnosno zajednice

pravico glasovanja poleg delegatov tudi člani Upravnega in Nadzornega odbora, in to ves čas, dokler traja skupščina, torej tudi ob priliki izvolitve nove uprave.

Razrešitev gasilskih žup v dravski banovini. Gen. tajnik g. inž. Šel čita odloke gasilske zajednice za dravsko banovino o razrešitvi gasilskih žup Metlika, Črnomelj, Kamnik in Krško. Razrešitve se vzamejo na znanje. — Nato sporoča g. inž. Šel pritožbo razrešenih članov župne uprave v Kamniku gg. Cererja Antona, Fajdige Franca in Humerja Janka, ki so se pritožili proti odloku zajednice o razrešitvi župne uprave v Kamniku. — Podstarešina g. Snoj sporoča, da razrešena župna uprava v Kamniku ni hotela predati poslov tudi ob priliki intervencije sreskega načelstva. Zadeva je predana državnemu tožilcu. — Podstarešina g. Žagar meni, da pritožba ni na mestu, ker je razrešitev po § 75. zakona le pravica zajednice. — Pritožba se zavrača, ker ni na mestu, kajti razrešitev je na podlagi § 75. zakona pravica zajednice, proti kateri ni priziva.

Predlog zajednice v Ljubljani za spremembo Zakona o organizaciji gasilstva. Sklenjeno je, da se to vprašanje umakne z dnevnega reda do izvolitve nove uprave in starešinstva zveze.

Propaganda gasilstva po šolah. Naprosi se g. Matija Bosanac, da izdela podlago predavanja o gasilstvu po šolah. Nato se bo prošnja izročila ministrstvu prosvete.

Vprašanje vadnika. G. inž. polk. Pahlić stavlja ponovno vprašanje vadnika in meni, da se že sedaj priskrbe pripombe posameznih zajednic, da se ne bo pozneje znova to vprašanje odlagalo. — G. Pintar pojasnjuje, da za zadnji projekt ni nikakih pripomb od zajednic, le zajednici za dravsko in savsko banovino sta zahtevali, da se vnesejo tudi slovenski in hrvatski izrazi. Ponovno se sklene, da se to vprašanje stavi na spored pri seji izvoljene zvezne uprave.

Vesti starešinstva Gasilske zajednice za Dravsko banovino

Gasilska zajednica Dravske banovine v Ljubljani je svojo pisarno preselila v nove prostore:

Tyrševa cesta 29/II. Gospodarska zveza.

Novi prostori so obširnejši ter bodo omogočali preglednejše in rednejše poslovanje.

Telefonska številka 32-21 ostane.

V smislu okrožnice z dne 30. decembra 1936, št. 5859, se vrše dne 28. februarja redne župske skupščine.

V smislu navedene okrožnice se bodo smele vršiti župske skupščine le tedaj, ko se bo gasilska zajednica prepričala, da so vse gasilske čete pravilno, po zakonitih predpisih izvedle svoje skupščine, da so pravilno ob povabilu vseh članov izvolile svoje uprave, nadzorni odbor in delegate.

Župske uprave naj takoj zahtevajo od novoizvoljenih uprav gasilskih čet, da najkasneje do 7. februarja t. l. sporoče izid rednih skupščin.

Kakor hitro dobi župska uprava poročilo od upravnih odborov posameznih gasilskih čet, naj vsa poročila stvarno in objektivno pregleda.

Najkasneje do 15. februarja t. l. morajo župske uprave predložiti Gasilski zajednici Dravske banovine v Ljubljani točen seznam vseh, na

četnih skupščinah izvoljenih predstavnikov (delegatov) za župsko skupščino, ločeno po četah.

Pri navedbi posameznih delegatov naj se točno označi ime in priimek, kakšen čin ima delegat v svoji četi ter točen njegov naslov. Seznami delegatov morajo biti pregledni.

Do dne 15. februarja t. l. morajo župske uprave rešiti tudi vse pritožbe, katere so bile eventuelno vložene proti novoizvoljenim četnim upravam in delegatom, odnosno proti načinu, kako so se skupščine čet vršile.

Nobena skupščina, odnosno na njej izvršeni sklepi gasilskih čet ne morejo biti veljavni, ako se niso skupščine vršile pa zakonitih predpisih in po izdanih navodilih.

Župske skupščine zborujejo pravilno le ob navzočnosti zakonito pravilno izvoljenih delegatov (predstavnikov čet).

Župske uprave naj ne razrešujejo izvoljenih četnih uprav, kjer so se volitve, odnosno skupščine vršile v redu. Ob izvrševanju zakonitih pogojev moramo spoštovati avtonomijo gasilskih čet.

Vabilo na župsko skupščino naj se pravočasno pošljejo vsem predstavnikom, katere so oblastva določila, da jih zastopajo v župskih upravah v smislu § 59. zakona o organizaciji gasilstva.

Predstavniki oblasti so v smislu § 59. zakona o organizaciji gasilstva člani uprave. Radi tega imajo enake pravice, kakor ostali člani župske uprave. Imajo torej aktivno volilno pravico.

Po končani skupščini morajo vse novoizvoljene župske uprave najkasneje do 8. marca t. l. poslati Gasilski zajednici overovljen prepis zapisnika o poteku skupščine.

Odličja, ki jih dajejo gasilske ustanove in inozemska odličja. Kralj. banska uprava Dravske banovine je s svojim razpisom II. No. 30.722/1 od 18. decembra 1936 pozvala gasilsko zajednico, da ta skrbno pazi, kdo sme in katera odličja smejo nositi gasilci. Razpis posebej opozarja na predpise zakona od 23. januarja 1883 o odličjih in kolajnah, po katerih sme vidno nositi inozemska odličja, kolajno ali spomenico le oni, ki ima za to posebno dovoljenje pisarne kraljevih odličij in ki je plačal za dovoljenje posebno takso. — Politična oblastva popisujejo sedaj vsa odličja, kolajne in spomenice, ki jih ponekod posebno gasilci precej imajo. — Opozarjamo gasilske edinice in gasilce, da dajo političnim oblastvom vse podatke, kakor jih bodo od njih oblastva zahtevala.

V smislu sklepa seje starešinstva Gasilske zajednice z dne 18. januarja morajo biti vsi člani župske uprave in nadzornega odbora naročeni na naše glasilo »Gasilce«. Število novih naročnikov naj se sporoči direktno upravi »Gasilca« v Maribor, prepis pa tudi Gasilski zajednici v Ljubljano.

Razdelitev rednih podpor iz 4½% sklada. Sprejet je bil sledeči predlog: Podpore četam se razdele na ta način, da dobi vsaka prostovoljna gasilska četa minimalno podporo 400 Din. Preostanek se razdeli po številu članstva posameznim četam. Tako pri razdelitvi podpor za župe, kakor pri razdelitvi podpor za čete se ustavi rezerva za eventuelne nove župe, oziroma za eventuelne nove čete.

Vsaka župa dobi minimalen znesek 2000 Din. Ostalo pa se razdeli sorazmerno na župe po številu gasilskih čet.

V smislu tega sklepa sestavlja Gasilska zajednica predlog za razdelitev podpor ter ga bo predložila kraljevski banski upravi.

One čete, ki še niso poslale statističnih podatkov, ne dobe podpore, dokler ne bodo izpolnile svojih dolžnosti.

Kongresne kolajne se razdele samo onim, ki so sodelovali pri vseslovenskem gasilskem kongresu leta 1930. in onim inozemcem, za katere so bile določene glasom zapisnika osrednjega odbora Gasilske zajednice z dne 17. avgusta 1936. — Diplome se ne podele. Pač pa se vsakemu odlikovancu izda legitimacija v obliki spremnega pisma, da je bil s kolajno odlikovan in da jo sme nositi. Tako spremno pismo dobe tudi oni, ki so bili s kolajno odlikovani že popreje. Legitimacije izda Gasilska zajednica Dravske banovine kot pravna naslednica Jugoslovanske gasilske zveze v Ljubljani.

V bodoče se bodo izdajala odlikovanja samo po določenih pravil gasilske službe čl. 92.

Naročniki »Gasilca«, ki še niso poravnali svoje članarine, se pozivajo, da to nemudoma store, da ne bo stroškov z izterjavanjem.

Ne smešimo se!

Posamezne čete vlagajo prošnje za podpore iz posebnega sklada pri Gasilski zvezi v Beogradu in o njih razpravlja starešinstvo zveze na sejah. Prav je, da se pri razdelitvi teh podpor vsaj v neki meri upošteva tudi Slovenija, a o nečem, kar je s tem v zvezi, moramo povedati proslcem odločno besedo.

Dogaja se, da so prošnje slovenskih čet za podporo iz fonda pri Gasilski zvezi napisane v srbohrvatskem jeziku. Namreč za srbohrvaščino smatrajo oni, ki so jih pisali, mešanico slovenskega, hrvatskega in srbskega jezika, ki pa nima z nobenim prav nič skupnega in je v resnici prava »jugoslovenščina«!

Zakaj bi ne mogli ali smeli ali hoteli prošenj pisati v slovenskem jeziku? Menda vendar ni to namenoma napravljenost?

Ali imamo tako malo narodnega in gasilskega ponosa, da se ne zavedamo smešnosti svojega početja? Kako klavrne in smešne so take prošnje! Ali se poslovalci, ki take prošnje pišejo in podpišejo, ne zavedajo, da so pri sejah, kjer se o njih razpravlja, zastopniki slovenskega, hrvatskega in srbskega gasilstva! Ali ni tudi tem neprijetno poslušati smešno spakedrano jezikovno mešanico? Ali se ne zavedajo, da spravljajo zastopnike slovenskega gasilstva v mučen položaj? Ko se ti bore za slovenske napise na zastavah, za slovensko poveljevanje, za slovenske tiskovine, pa poslovalci slovenskih gasilskih čet ne znajo več slovenščine niti srbohrvaščine in predlagajo prošnje na Gasilsko zvezo v »jugoslovenščini«!

Slovenski materni jezik bodi gasilcem ponos. Vedno in povsod! Saj smo gasilci člani naše narodne organizacije in moramo po njej postati nosilci naše narodne misli!

»Kdor pa zaničuje se sam ...« (Koseski),

F. S.

Razdelitev posameznih delov stavbe z ozirom na ognjevarnost.

	gorljivi	ogenj zadržujoči	ognjevarni
Zidovi in stene	Vsi deli sestavljeni iz gorljivih snovi in nezaščiteni proti ognju	1. iz ogenj zadržujočih zidakov v debelini najmanj 6 cm 2. iz peskovnega ali žlindrastega betona in iz mavčnih sten v debelini najmanj 5 cm 3. iz lesa, ki pa mora biti obojestransko ogenj zadržujoče ometan	1. iz polnih ognjevarnih zidakov v debelini najmanj 12 cm ($\frac{1}{2}$ opeke) 2. iz betona v debelini najmanj 10 cm
Stropi	isto ko zgoraj	1. iz istega materiala in v isti debelini kot pri stenah 2. iz lesenih tramov, spodaj opaženih s trstiko in ometanih z ometom ter vmesnim negorljivim natusjem	1. iz ognjevarnega materiala v najmanjši debelini 10 cm 2. iz ognjevarnih zidakov v debelini najmanj 12 cm ($\frac{1}{2}$ opeke)
Strešne konstrukcije	isto ko zgoraj	1. iz betona v debelini najmanj 5 cm 2. iz jekla ali lesa z ogenj zadržujočim obojem	1. iz betona v debelini najmanj 10 cm 2. iz jekla z ognjevarnim plaščem
Podporne konstrukcije	isto ko zgoraj	1. iz granita, apnenca, peščenjaka in podobnega naravnega kamena 2. iz jekla ali lesa z ogenj zadržujočim obojem	iz ognjevarnega materiala v debelini najmanj 20 cm, ako so iz jekla ali litega železa morajo imeti ognjevaren plašč
Preklade in nosilci	vsi gradbeni deli izgrajeni iz gorljivega materiala in nezaščiteni proti ognju	iz jekla ali lesa z ogenj zadržujočim obojem	iz železobetona (železo mora biti obdano s plastjo betona v debelini najmanj 3 cm)

Poročilo o požaru v Butalski vasi

Nedavno je gorelo v Butalski vasi in je župan Jurij Butalec napravil na glavarstvo naslednje originalno uradno poročilo:

»Požar je nastal radi blaznosti Antona Tepine, ali pa zato, ker so se otroci uporabljali za krmiljenje svinj. Po vasi teko razne govorice o tem. Objava požara se je izvršila s zvonjenjem zvonov in trobentačev. Lastnik pogorelega poslopja ni mogel delati gasilskih poskusov, ker ni imel vode in ker ga ni bilo doma. Pogorišče je bilo osvetljeno z dvema svetilkama in orožništvom.

Gasilska dela so se vršila s strani drugega predsednika, ker pri glavnem predsedniku zgoraj ni bilo vse v redu.

Brizgalnice so se najprej napajale iz luže oškodovanega, potem pa so dobile vodo od nosečih deklic z zlivanjem iste v brizgalno, kakor tudi s sesanjem gasilcev pri hidrantu.

S sosednje strehe je gasilec Janez Glavina z vso močjo brizgal svojo vodo v ogenj, in vse luknje sosedne so bile zamašene s prstjo. Rešili so omaro za obleko, eno kravo, ki so jo potem ukradli, staro mater požigalca in še eno staro svinjo.

Kravlja dekla Katarina Ocepek si je rešila golo življenje v sami srajci. Živina je neprestano silila v ogenj, kjer je bila zaprta.

Popisani požar nam je dal pouk, da gasilski dom ne sme stati tako daleč od pogorišča. Uspeh prostovoljnega gasilskega društva je bil

velik in sočustvuje z njim vse prebivalstvo. »

Da les ne zgori in ne segnije

Doslej takega sredstva še nismo imeli ali pa je bilo tako drago, da se ga ni izplačalo nabavljati. Neki nemški kemik je pa zdaj iznašel prav preprosto in — kar je glavno — zelo ceneno sredstvo. Imenuje se »Acepirt«, ki z njim namažeš lesene predmete ali pa z njim prepojiš les, ki pride v zemljo, kakor n. pr. pri mostih in jezovih. Acepirtiran les nikoli ne segnije.

Eksplodizija plina kot vzrok požara

Nek hišni najemnik je hotel iz maščevalnosti razrušiti hišo. V ta namen je odprl v pralnici plinsko cev. Plin je seveda začel uhajati in povzročil močno eksplozijo, ki je razrušila del hiše. Po eksploziji so prišli takoj gasilci, ki so začeli s čiščenjem in reševanjem prebivalcev porušene hiše. Poveljnik je takoj ob prihodu zapovedal, da se morajo zapreti vse plinske cevi in prepovedal uporabo ognja.

Iz tega slučaja lahko razberemo nekaj za gasilstvo važnih opomb:

1. V takšnih slučajih je treba uporabo odprtih svetilk takoj prepovedati.

2. Poskrbeti je treba, da takoj ob prihodu na mesto posebne »plinske ekipe« zaprejo vse plinske cevi v hiši in okolici hiše.

3. Prihod gasilskega orodja se mora urediti tako, da ne obstoja nevarnost, da se začne vsled nameščanja orodja hiša rušiti.

4. Grupiranje gasilcev na nekem mestu je treba strogo prepovedati.

	gorljivi	oganj zadržujoči	ognjevarni
Stopnice	isto ko zgoraj	1. iz peščenjaka, jekla ali trdega lesa 2. iz mehkega lesa ometane spodaj z ogenj zadržujočim ometom	1. in 2. kakor stropovi 3. betonske
Vrata	isto ko zgoraj	1. iz 4 cm debelega trdega lesa 2. iz 2,5 cm debelega lesa, vsestransko obitega z železno pločevino. Vrata se morajo s pripiro zrakotesno zapirati	po posebni konstrukciji

III. Vrste poslopij.

Vse stavbarstvo bi mogli razdeliti v dve veliki skupini, to so visoke stavbe in inženjerske zgradbe. Oba ta izraza sta konvencionalna in sta se v tehničnem svetu udomačila, ne obsežeta pa popolnoma in tudi ne označujeta dovolj točno obsega posamezne skupine. Visokim stavbam prištevamo vse one stavbe, ki služijo v stanovanjske, gospodarske in industrijske svrhe, medtem ko spadajo v območje inženjerskih zgradb: ceste, železnice, predori, mostovi in vse vrste vodnih zgradb.

1. Stanovanjske stavbe: služijo nam, kakor že ime pove v stanovanjske namene. V to skupino pa je prištet tudi vse one stavbe, v katerih se trajno ne stanuje, služijo pa od časa do časa kot zbirališče ljudi. To so stavbe v kulturne namene kot n. pr.: šole, od osnovnih do visokih šol, umetniške akademije, gledališča, prosvetni domovi, cerkve, samostani, bolnišnice, zdravilišča, hoteli, uradna poslopja itd.

Izrazito stanovanjske stavbe pa so: kmet-ska, delavska in meščanska hiša.

2. Gospodarska poslopja: v katere spravljamo razne pridelke in orodje, nadalje zgradbe za nastanjenje domače živine, gospodarske poslovne zgradbe, kot so: klavnice, ledenice, pekarnice, mlekarne, sušilnice, rastlinjaki, žitnice itd.

3. Industrijske in obrtne zgradbe, v katerih se tovarniško izdelujejo predmeti, kot so opekarne, usnjarne, tekstilne tovarne, steklarne, cementarne itd. Glavno vodilo pri projektiranju industrijskih zgradb je čim smotrenejše obratovanje, to je čim cenejše in čim hitrejšje izdelov nje posameznih predmetov, vsi drugi arhitektonski oziri so zato podvrženi tej osnovni zahtevi vsake industrijske zgradbe.

IV. Opis poslopja:

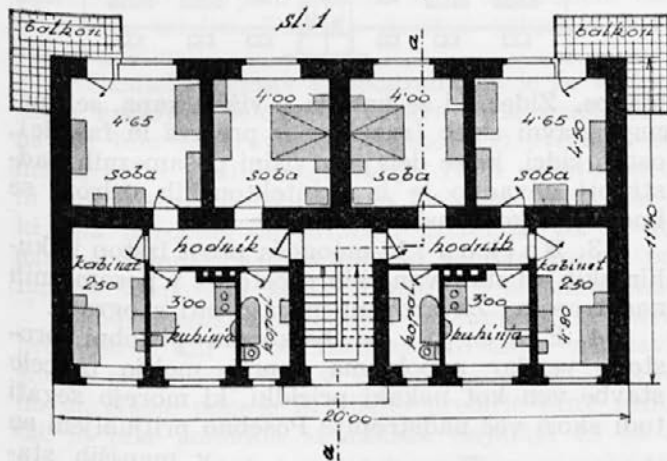
Vsako poslopje obsega sledečih pet glavnih delov:

A Temelj, fundament ali podstava.

B Zidovi — zunanji in notranji ter stene, ki samo ločijo medsebojne prostore.

Floris pritličja

sl. 1

C Streha, ki sestoji iz ostrešja in strešnega krova.

D Strop: lesen, obokan, betonski ali traverzni.

E Stopnice: zunanje in notranje; lesene, kamnite, betonske ali železne.

Da si moremo stavbo pravilno predočiti ali jo zgraditi, so potrebni načrti. Vsak načrt stavbe obsega floris, prereze in poglede ali fasade.

Sl. 1, 2 in 3 predstavlja skico za dvonadstropno stanovanjsko hišo. Da je načrt popolen mora obsegati floris vseh nadstropij s pritličjem, kletjo in podstrešjem ter potrebne prereze, predvsem pa prerez skozi stopnišče, nadalje lice ali fasado, tako cestno kot stransko.

5. Mesto, kjer se je zgodila nesreča, je treba hermetično zapreti na zunaj in znotraj za publiko.

Radio v gasilski službi.

Dunaj. gasilstvo ima med drugimi novostmi tudi lastne radio-postaje na kratke valove za zvezo požarišča in raznih gasilskih postaj. Postaje so oddajne in prejemne ter se nahajajo v gasilskih domovih in na nekaterih avtomobilih. Tako je n. pr. poveljniški voz opremljen tako, da lahko poveljujoči brezžično govori s katerikoli večjo gasilsko postajo v mestu in opazovališčem na stolpu cerkve sv. Štefana. Govori v poseben nastavek kot pri navadnem telefonu, glasove z druge postaje pa čuje v zvočniku.

Zgodi se, da je poveljnik tudi po 20 km oddaljen od požarišča in sprejema brezžično poročilo o poteku gašenja, obenem pa lahko tudi sam daje navodila. Pri večjih požarih ga medtem, ko se vozi na požarišče že spotoma brezžično informirajo o situaciji in je potem takem po prihodu že o vsem obveščen. S tem se prihrani mnogo časa, čas je pa zlasti v gasilstvu dragocen.

Podoben voz si urejuje sedaj tudi berlinsko gasilstvo. Inž. D.

»IL POMPIERE ITALIANO«

maj 1936

Obramba pred napadi iz zraka in gradbeni predpisi

Glavni problemi, ki jih je treba predpostavljati ob priliki izdelovanja načrtov in gradnje so:

1. Posameznim zgradbam je treba dati dovolj

veliko jačino, da lahko vzdrže v nekih gotovih mejah seveda bombardiranje z bombami za rušenje, plinskimi bombami in zažigalnimi bombami.

2. Zmanjšati je treba po posebnih dispozicijah možnost in višino škode, ki bi jo omenjene bombe povzročile.

Pri sestavljanju načrtov je treba predvidevati vsa izkustva, ki jih imamo iz uporabe modernega orožja. Pri signalizaciji ne moremo nikoli vedeti natančno, kaj sovražnik namerava in ali vozi s seboj plinske ali rušilne ali vžigalne bombe.

»FEUERVERBANDS-ZEITUNG«

1. julija 1936

Gasilska šola v »Kurmarsk Beesku«

Nad vhomom šole je velik napis, ki pravi: »Na tem mestu naj z intenzivnim študijem in delom na samem sebi ljudje preiskusijo, kdo bo zmožen ščititi svoje bližnje, njihovo lastnino in predvsem življenje.«

Različno

Radi energičnega čiščenja podstrešij od strani odbora za obrambo pred napadi iz zraka, so se zmanjšali v poslednjem času zelo požari. S tem so predložili tudi prebivalcem hiš, kakšno nevarnost predstavljajo ob priliki požara krpe, šara in nepotrebne lahkovnetljive stvari, ki jih kopičijo posamezni ljudje na podstrešjih. Odbor za obrambo pred napadi iz zraka je pa še posebno apeliral na lastnike hiš, da ohranijo na podstrešjih red in ne kopičijo na njih lahkovnetljivih predmetov.

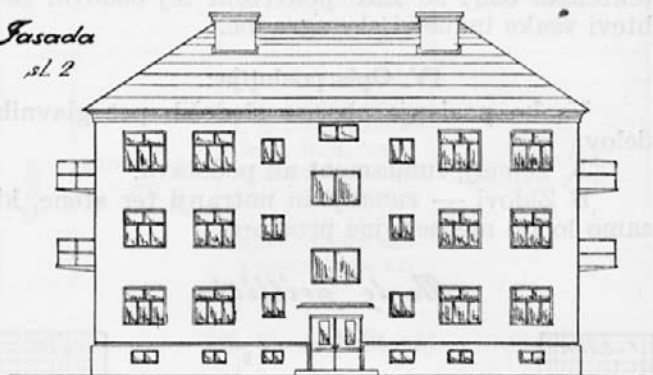
Iz načrta so potem razvidni poleg vseh glavnih sestavnih delov poslopja tudi ostali sestavni deli, na pr.:

1. Podzidek: je vidni del temeljev od zemskih tal do višine poda v pritličju.

2. Zid ec: je vodoravni del zidu, ki izstopa iz navpične ploskve zidu in teče navadno okoli cele

Fasada

sl. 2

stavbe. Zid ec, ki se nahaja v višini kapa, se imenuje glavni zid ec (razviden iz prereza in fasade), ostali zidci, ki se delajo v višini posameznih nadstropij navadno le iz arhitektonskih ozirov, se imenujejo kordonski zidci.

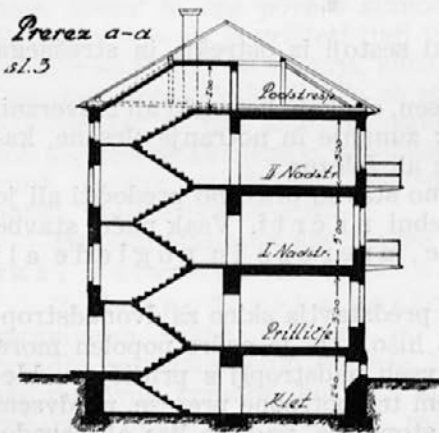
3. B a l k o n: ki omogoča prost izstop iz kuhinjskih ali stanovanjskih prostorov v posameznih nadstropjih. Zavarovani morajo biti z ograjo.

4. E r k e r j i: so balkon podobni prostori, vendar popolnoma zaprti, molijo iz cele stavbe ven kot nekaki prizidki, ki morejo segati tudi skozi več nadstropij. Posebno priljubljeni so

v manjših stanovanjskih hišah, predvsem v vilah. Notranjost sobe poživijo s tem, da ustvarijo iz enoličnega prizmatičnega prostora pestrejšo notranjost, ki jo moremo prijetno urediti s primerno notranjo opremo.

Prerez a-a

sl. 3

(Dalje)

Zavarovanje gasilcev

Na pravoslavni Božič je izbruhnil požar v neki tovarni pohištva v Beogradu. Kljub takojšnji intervenciji beograjskih poklicnih gasilcev se je požar naglo širil in ogrožal bližnjo okolico. Oddelek gasilcev je dobil povelje, da napade požarišče od strani iz neposredne bližine. Čim pa so prvi curki vode oblili požarni zid, se je ta zrušil in pokopal pod seboj več gasilcev. Eden od njih je vsled dobljenih poškodb umrl na mestu, dva so hudo ranjena odpeljali v bolnišnico, štirje pa so dobili lažje poškodbe. Kljub temu, da so bili to poklicni gasilci beograjske občine, jih občina ni imela zavarovanih proti nezgodam; celo pri OUZD ne!

Te nesreče, ki se je dogodila šele nedavno, se spominjam, ko hočem pisati o zavarovanju naših prostovoljnih gasilcev.

Potreba, da se gasilci zavarujejo za slučaj nezgode, je vedno večja. Ta potreba se čuti v krajih, kjer se je razvila industrija in z njo druge panoge, ki ji slede. Nevarnost večjih požarnih katastrof je tu mnogo večja, zato tudi večja možnost nezgod. Fondi, iz katerih so se doslej črpale malenkostne podpore za gasilce, ki so se ob priliki požarov ponesečili, so izčrpani; da bi se v doglednem času lahko osnovali novi, ni mnogo misliti. Tudi to dejstvo priganja k rešitvi problema zavarovanja gasilcev.

»Gasilska zveza« v Beogradu se je že večkrat bavila z načrtom, da sama v svojem delokrogu zavaruje vse gasilstvo v državi. Po tej zamisli naj bi bilo zavarovanje prisilno. Pri zvezi bi se ustanovil poseben oddelek, ki bi vodil zavarovanje. Radi večnih sprememb v vodstvu zveze ni moglo priti do podrobnih načrtov, imenovan pa je poseben referent, ki ima naročilo, da pripravi material in da stavi predloge. Kakor je zamisel simpatična, pa imamo vendar gotove pomisleke proti njej, ker imamo vsepovsod slabe izkušnje s sličnimi centralizacijami.

Tudi gasilska zajednica v Zagrebu se bavi s tem problemom. Že pred letom dni je od vseh zavarovalnic v državi zahtevala ponudbe, ki jih je potem objavila v »Vatrogasnem vestniku«. Ponudbe so z ozirom na stavljene pogoje in višino premije prav zanimive. Zanimivo je tudi, da je bila ponudba »Feniksa« najnižja in za zajednico najugodnejša.

Tudi v vrstah hrvatskih gasilcev se pojavljajo predlogi, da naj zajednica sama v svojem delokrogu izvede to zavarovanje. Do danes pa je ostalo tudi tu samo pri načrtih.

Tudi pri nas se je o zavarovanju že mnogo govorilo. Ker pa razmere silijo na hitro odločitev, imamo že mnogo čet, ki so samostojno zavarovale svoje člane pri raznih zavarovalnicah. Tozadevne premije pa so razmeroma visoke in so poleg tega neenotne.

Ker skoro ni misliti, da bi lahko gasilci v doglednem času sami izvedli to zavarovanje, je treba misliti, kako bi se izvedlo to zavarovanje potem kake večje domače zavarovalnice, vendar enotno za vso zajednico.

S takim skupnim zavarovanjem bi lahko dosegli boljše zavarovalne pogoje in predvsem nižjo premijo. Zavarovalni zneski ne bi smeli biti previsoki, da bi premijo lahko zmogle tudi manjše čete. Dovoljeno bi moralo tudi biti, da posamezne čete na osnovi takega skupnega zavarovanja lahko sklenejo poljubno višje zavarovanje.

Pred seboj imam sledečo ponudbo »Vzajemne zavarovalnice«:

1. Vsi člani gasilskih čet, včlanjeni v gasilski zajednici za dravsko banovino v Ljubljani, se zavarujejo kot gasilci v gasilski službi pri gašenju, reševanju, vajah in uradnih gasilskih prireditvah ter na poti h gašenju, reševanju in vajam ali od gašenja, reševanja in vaj domov grede zoper posledice telesnih nezgod za sledeče zneske:

a) za primer smrti vsak za 10.000 Din;

b) za primer trajne invalidnosti vsak za 25.000 Din;

c) za primer prehodne pridobitne nesposobnosti štiri petine članstva po 15 Din dnevno, ena petina članstva, in to člani gasilskih čet v mestih in predmestjih, po 25 Din dnevno.

Premijo bi plačevala zajednica polletno za vse članstvo na temelju statističnih prijav.

Letna premija znaša pri zgoraj navedenih vsotah 8 Din za vsakega člana. Ako pa se dnevna odškodnina ne zavaruje, znaša letna premija po članu 4.50 Din.

Če bi pa katera četa ali župa hotela svoje člane imeti višje zavarovane, bi se sklenilo lahko dodatno zavarovanje, za katero bi se poleg rednih popustov dovolilo še poseben 30% popust.

Tako ponudba! Ker bi v tem slučaju bila zajednica odgovorna za plačilo celokupne premije, bi bilo treba pač urediti tako, da bi se premija odtegnila pri vsakoletnih podporah. Enako bi se morale čete same odločiti, ali bodo plačevale premijo same za svoje člane ali pa bi premija padla na člane in bi morali ti plačano premijo četi povrniti.

Ker je to vprašanje zelo važno in zadeva celokupno naše gasilstvo, je potrebno, da se o njem javno razpravlja. Vse, ki so se s tem problemom že pečali, prosimo, da nam sporoče svoje mnenje. Uprave čet in žup pa tudi prosimo, da o tem vprašanju razpravljajo na svojih sejah in morda tudi na sestanku članstva ter o uspehu poročajo zajednici.

F. S.

Organizacija gasilstva na Madžarskem

Jugoslavija je bila med prvimi državami, ki so gasilstvo uredile s posebnimi zakonitimi predpisi. Danes imajo skoraj vse kulturne države za gasilstvo posebne zakone in posebne predpise. Madžarska je dobila tak zakon 16. maja 1936 in je gasilstvo uredila na svojstven način.

Po ustavi iz leta 1867., spremenjeni in dopolnjeni leta 1920., ima Madžarska 25 komitativ, ki so pa za upravne posle organizirani v sedmih podeželskih in 11 mestnih okrožjih. Na čelu komitata je veliki župan kot državni nadzorni organ in zaupnik vlade. Komitati sami so samoupravni s posebnim komitatskim odborom, ki voli svoje poslovalce, ki pa nima samostojne zakonodajne pravice. Komitatskim kot samoupravnim uradom načeljuje podžupan, v mestih pa nadžupan. Upravno se komitati delijo na okraje, katerim so podrejene deloma samoupravne občine, razen 11 mest z lastnim sodstvom. Mesta so v pravnem pogledu podrejena neposredno centralni vladi, manjša mesta pa tudi komitatskim uradom.

Gasilstvo je v Madžarski že stara ustanova, vendar prostovoljno gasilstvo v našem smislu datira šele iz druge polovice preteklega stoletja. Organizirano je bilo madžarsko gasilstvo do leta 1936 po bivšem

ogrskem društvenem zakonu, novi zakon je pa določil nove osnove tako za organizacijo kakor tudi za delovanje gasilstva na Madžarskem.

Komitatska mesta in pa mesta z lastnim sodstvom morajo organizirati poklicno gasilstvo. Poklicnim gasilskim edinicam imenuje starešinstvo veliki župan, v Budimpešti pa nadžupan ali župan. V velikih in malih podeželskih občinah se gasilstvo organizira po posebni uredbi, ki jo je izdal minister za notranje posle septembra 1936.

Gasilci so v opravljanju svoje službe javni organi in je za nje uveljavljeno tudi kazensko pravo, kakor velja za javne uslužbenke. V podeželskih občinah je gasilstvo prostovoljno. Velike industrije in pa velika kmečka gospodarstva morajo ustanoviti posebne industrijske gasilske edince, vendar odloča o potrebi ustanovitve veliki župan ali minister za notranje posle.

Gasilstvu je z zakonitimi predpisi izrecno poverjena naloga, da aktivno sodeluje pri pasivni brambi proti napadom iz zraka, vendar so gasilske edince pri tem svojem poslu podrejene občinam in deloma vojaškimi oblastvom. Sicer so gasilske edince v vseh občinah podrejene predsednikom občin, oziroma županom, v mestih z lastnim sodstvom pa uradniku, ki ga župan pooblasti.

Nadzorstvo nad delovanjem gasilskih edinic vrši minister notranjih poslov po svojih gasilskih inšpektorjih.

Gasilske edince so združene po okrajih, komitatih in okrožjih z lastnimi izvoljenimi odbori, katerim so dodeljeni okrajni, komitatski in okrožni gasilski inšpektorji. Državnega in okrožne gasilske inšpektorje imenuje minister za notranje posle, komitatske in okrajne inšpektorje pa veliki župan iz vrst mestnih in občinskih uradnikov, ki so tako službo dolžni sprejeti. Državni gasilski inšpektor je imenovan za najmanj pet let, okrožni inšpektorji za najmanj pet let, komitatski in okrajni inšpektorji pa do preklica. Za svoje delovanje dobivajo gasilski inšpektorji nagrade iz sredstev ministrstva za notranje posle. Komitatski gasilski inšpektor prav za prav vodi gasilstvo v komitatu in ima največjo besedo v komitatskem gasilskem odboru.

V komitatskih mestih je poveljnik mestnega gasilstva član mestnega zastopstva, v Budimpešti je pa nadpoveljnik gasilstva po zakonitih predpisih član mestnega zastopstva kot strokovnjak.

Gasilski inšpektorji in poveljniki poklicnih gasilskih edinic imajo v svojem delokrogu pravico ugovarjati upravnim odlokom, ki se tičejo gasilstva in celo vlagati pritožbe proti sklepom komitatskih odborov, oziroma proti odredbam mestnih zastopstev. Pritožbe rešujejo gasilski inšpektorji v obeh stopnjah.

Za finančna sredstva, ki jih potrebujejo gasilske edince v mestih in občinah, morajo skrbeti le-te v svojih rednih proračunih. Zasebna zavarovalna društva, ki se pečajo s požarnim zavarovanjem, so dolžna plačevati procentualno po vplačanih premijah prispevke v poseben fond, ki ga upravlja minister za notranje posle po svojih organih. Iz tega fonda se po odredbi ministra izplačujejo vsako leto prispevki gasilskim edinicam ter gasilskim zvezam (komitatskim, okrožnim in državnim).

S posebnimi predpisi je minister za notranje posle sporazumno z ministrom za državno brambo predpisal določila glede zaščite proti požarnim nevarnostim, glede izobrazbe in službe gasilcev in gasilskih in-

špektorjev, pa tudi dolžnosti in pravice državnih oblastev napram gasilstvu ter obratno. V okviru veljavnih zakonitih določil smejo komitati in občine za svoja področja izdajati podrobnejše predpise za gasilstvo in za obrambo proti požarnim in drugim nezgodam.

Gasilstvo je torej na Madžarskem javna ustanova, v podeželskih občinah sicer osnovana na prostovoljnem članstvu in delu. Dolžnosti in pravice gasilstva, gasilskih edinic in gasilskih poslovalcev so z državnimi zakonitimi predpisi določene, določene so pa tudi pravice in dolžnosti državnih oblastev napram gasilstvu. Ustanova državnih, okrožnih in komitatskih gasilskih inšpektorjev kot organov državne oblasti je edinstvena in prav za prav po njih država vodi gasilstvo. Za vzdrževanje gasilstva samega morajo skrbeti na drugi strani občine in pa zavarovalnice, katere s tem prevzamejo velike dolžnosti.

Gasilstvo v službi obrambe pred vodo in pri drugih nesrečah

(Nadaljevanje iz lanskega letnika.)

Ta ojačevalna dela s kozami za birjenje, so se že na mnogih krajih prav dobro obnesla in je to najbolj sigurno zavarovanje obrežij in predorov nasipov. Skoraj vedno obvaruje ogrožene kraje, seveda le, če je na razpolago dovolj ljudi in materiala ter se prične pravočasno z delom. Gasilstvo pri vsestranski uporabi ne bo moglo izvršiti tega dela samo, temveč bo moral vodja vodobranilnega dela zaposliti čim največ drugih delavcev. Z vso energijo moramo pritegniti k delu vse, kar je dela zmožno. In če raztolmačimo ljudem nevarnost, ki jim preti, bodo radi pomagali. Kar se zbere in združi k delu, se porazdeli na skupine. Za napravo koz uporabimo spretne drvarje, katerim dodelimo nekaj delavcev. Drugi pa prinašajo material za polnitev koz. Za postavitve koz ne potrebujemo mnogo ljudi, a ti morajo biti spretni in zelo močni, material pa lahko nanašajo starci in otroci.

Še drug način obvarovanj obrežij je možen, a je manj zanesljiv kakor do sedaj opisani. Za to uporabimo tanjša drevesa, kakor mlade jagnjede, jelše, vrbe ali tudi iglasta drevesa, ki jih pritrdimo ob koncih debla z močnimi vrvmi ali verigami na ob obrežju zabite kole, jih porinemo v vodo, da rečni stržen drevesne vrhove pritisne k obrežju. Pri večji globini moramo drevesa, ko jih pogreznemo, obtežiti. Tako napravimo več vrst, da se vzdolž ogroženega obrežja napravi iz vrhov cela plast, ki dostikrat obvaruje nevarne dele. Tudi ta pogreznjena debla bomo zavarovali na posebno nevarnih mestih z drugim materialom, kakor kamenjem, zemljo in šibjem.

Kako pa se naj vede vodja vodobranilnega oddelka? Kakor pri gašenju požara poveljnik, tako tudi tukaj vodja, kaj rad napravi napako, da sam prime za delo, preden je spravil vse delo v pravilno smer ter izgubi tako pregled čez vse delo. Ko vodja opravlja dela, pozabi, da stoji okoli njega množica brez dela, ki čaka na navodila in povelja. Vodja naj le neprestano opazuje ogroženi del, nadzira obrambna dela ter se bo hitro odločil in izdal potrebna navodila, kakor hitro se spremeni situacija. Takoj bo razporedil delavce itd.

Težav nam ne bo delal tehnični del, temveč organizatorični. Sigurno pa je, da ima naš narod mnogo praktičnega zmisla, mnogo tehnične na-

darjenosti. Posebno možje, ki so bili v svetovni vojni, so se v boju z naravo in močvirjem, pečinami in ledeniki ter v potrebi, ko so morali delati sedaj stanovanja, sedaj obrambne postojanke, sedaj ceste, zbistriti čuti, kar je usposobilo te ljudi, da so nam dobrodošli svetovalci in pomočniki v vseh zaslinih delih.

Nespametno pa bi bilo, če bi vas ob koncu ne opozoril na razne težave, na katere boste naleteli pri izvršitvi stavljenе naloge. Storim pa to, da vas na to pripravim, da se naloge vodobranilne službe ne dajo izvršiti brez težav, da ne obupate, ko trčite nanje, temveč pogumno nadaljujete započeto delo.

Ze v naravi elementa je, da se pri nevarnostih poplav ne najde ista pripravljenost za pomoč, kakor pri požaru. To pa iz tega vzroka, ker običajno niso ogroženi vsi bližnjiki, temveč le oni, katerih naselja ležijo niže. Radi tega manjka ob povodnji čut skupnosti in pa tudi ni pri poplavih z zakonom določena obvezna pomoč, kakor je to pri požaru.

Težavo dela pridobitev močnih delavcev. Ker poplavi voda navadno velike dele in radi tega odpade pomoč od občine do občine, kar zelo blazilno vpliva ob priliki požara. Pri gašenju požara rabimo zopet le vodo, dočim pa potrebujemo za vodobranilno službo mnogo dragocenega materiala.

Največja težava v vodobranilni službi je pa ta, da nam manjka potrebnih zakonov, ki bi branili voditelje oddelkov, omogočili potrebno zasedo materiala; so to težkoče, ki vsakega voditelja radi osebne odgovornosti strašijo. Pri nas so še v veljavi zakoni iz prejšnjega stoletja, tako vodopravni zakon bivše Avstrije z dne 28. avgusta 1870. leta in z dne 7. avgusta 1895. leta. Vsi so zelo zastareli ter ne nudijo ne gasilstvu in ne drugim korporacijam nobene možnosti za energičen postopek.

Naloga gasilske zveze naj bo, da ustvari in izdela posebne vodopravne zakone ter jih predloži pristojnim ministrstvom s prošnjo, da jih skušajo uzakoniti.

Vodobranilna služba tvori neko vrzel v organizirani pomoči bližnjemu in radi tega je nujno, da se gasilstvo zavzame tudi za to panogo organizirane pomoči. Velike so naloge in težave, ki jih tvori vodobranilna služba. Vsega vam še nisem mogel niti navesti, eno je gotovo, da bo vsak navdušen in pravi gasilec sodeloval, ne ozirajoč se na hvalo ali priznanje, da se tudi temu elementu postavimo v bran, da blažimo človeško trpljenje in da nastopimo po našem starem geslu: »Vsi za enega — eden za vse!«

Govoriti pa mi je še o raznih drugih nesrečah, eksplozijah itd.

To vprašanje pa bom delil predvsem na preprečevanje nesreč in pomoči v primeru nesreče.

Po starem pravilu: »Ogenj obvarovati je bolj hvaležno, kakor nastali požar gasiti!« bi tudi lahko rekli: Bolje je nesrečo obvarovati, kakor po nesreči reševati. Naloga zakonodajne oblasti je, da s posebnimi zakononi, če že ne prepreči, pa vsaj omeji do skrajnosti požarno in eksplozivno nevarnost v vseh podjetjih in rudnikih. Gasilstvo, kateremu pripada v primeru nesreče največja naloga pri reševanju ponesrečencev, se pa mora priznati pravica, da nadzoruje izvedbo vseh zakonitih zaščitnih predpisov. Sicer pa je tudi z zakonom določeno, da morajo ustanoviti vsa podjetja svojo profesionalno gasilsko četo.

Slika št. 1

Slika št. 2

Intervencije gasilstva na Dunaju

Dunajsko gasilstvo je v letu 1935 v celoti nastopilo 4356 krat in sicer k 906 požarom in nudilo 1934 krat tehnično pomoč. L. 1936 pa je v prvi polovici leta posredovalo pri 400 požarih in izvršilo 1043 tehničnih intervencij.

Naš vadnik

Temeljni stavi.

4. Stav »mirno«. Ta stav zavzame gasilec na povelje

»Mir-no«

takole: takoj po izdanem povelju se postavi ravno, neprisiljeno in tako, da je telesna teža enakomerna na petah in stopalih; peti stojita druga poleg druge v eni vrsti, prednja konca stopal sta obrnjena na ven, da je med njima posledek za širino enega stopala. Kolena so napeta, vendar ne krčevito stegnjena; trebuh je potegnen na znotraj; prsa in gornji del trupa sta vzpeta malo naprej; rameni sta v enaki višini in potisnjeni zmerno nazaj; roke so iztegnjene prosto ob telesu; dlani s sklenjenimi in stegnenimi prsti slonijo ob stegnih tako, da je sredinec na sredi zunanje strani stegna; vrat je neprisiljeno zravn, glava naravno pokonci in pogled uprt naravnost naprej. (Slika 1)

5. Na povelje

»Na mestu-voljno«

gasilec obdrži eno nogo na mestu, kjer je bila, drugo pa postavi malo naprej in ostane na mestu; lahko popravi na sebi, kar je v neredu, se pripravi in se odpočije. (Slika 2)

6. Na povelje

»voljno«

gasilec pozdravi predpostavljenega, lahko odide z mesta, na katerem je do tedaj bil in lahko dela, kar hoče; ako je bil pred poveljem »voljno« v stavu »na mestu voljno«, zavzame gasilec najprej stav »mirno«, pozdravi predpostavljenega in lahko odide z mesta.

Kretanja.

7. Namen kretanja je prehoditi gotov prostor v gotovem času s čim manjšo utrudljivostjo in v popolnem redu. Kretamo se v navadnem in tekajočem koraku ali v teku in vedno začnemo z levo nogo.

Dolžina navadnega koraka je 75 cm, tekajočega 85 cm, kar se pa računa od pete do pete obeh nog. Dolžina koraka v teku je poljubna, kakor je pač komu primernejše. Brzina kretanja v navadnem koraku znaša 120, v tekajočem koraku okoli 170, v teku pa okoli 200 korakov na

minuto; med kretanjem v tekajočem koraku in v teku drži gasilec, ako ima sekirico, za ročaj z levo roko in z njo prosto maha.

8. Kretanje v navadnem koraku se začne na povelje

»Naprej sto-paj«. (Napred marš.)

Po tem povelju stopi gasilec z levo nogo, potem z desno itd., pri čemer nogo v kolenu naravno pregiba in prenaša telesno težo na nogo, ki stopi na zemljo, pri čemer ne dviga stopala previsoko, niti ne udarja z njim premočno ob tla. (Slika 3) Sploh mora biti korak naraven, lahek in

Slika št. 3 — Prvi korak

prožen, predpisano dolg in hiter, neprisiljen in brez butanja ob tla. Pri kretanju gasilec svobodno in naravno maha z obema rokama.

Pri skupnem kretanju korakajo vsi gasilci »po nogi«, to se pravi, da vsi naenkrat stopijo z isto nogo na zemljo. Kadar gasilec ne hodi z ostalimi »po nogi«, mora menjati korak, pri čemer zadnjo nogo postavi za prednjo s podvojeno brzino, z nogo pa, ki je spredaj, stopi z navadno brzino v korak. Ta vaja se lahko vrši tudi na povelje

»Menjaj ko-rak«. (Promeni nogo.)

9. Kretanje v tekajočem koraku se začne na povelje

»V tekajočem koraku naprej sto-paj«. (Trčočim korakom napred marš.)

Na to povelje se gasilec hitro odrine s prednjim delom stopala desne noge in skoči z levo

»FEUERPOLIZEI«

julij 1936

Obramba pred požari in šolska radioemisija

V začetku maja se je vršila seja šolskih pedagogov in zastopnikov radiooddajnih postaj, na kateri so predvsem razpravljali o vprašanju šolskih oddaj. Med zastopniki učiteljev in zastopniki radiooddajnih postaj je bil sklenjen sporazum, da morajo odselej biti vse bodoče šolske oddaje pod večjim vplivom učiteljev.

Ker so razpravljali tudi mnogo o vprašanju obrambe pred požari, naj v izveščku navedemo misli uglednega švedskega časopisa o tem predmetu.

Ob priliki velikega kongresa štednje so prišli na idejo šolskih radiooddaj, ki se naj tolačijo s primernimi gasilskimi slikami. G. Sjörgen je prišel na misel, da naj bi poizkusili s takšnimi predavanji, ki bi jih spremljale slike. S pomočjo g. Götherja in gasilskih organizacij je izdelal serijo slik o obrambi pred požarom. Vsaka serija ima osem slik. Predavanje v radiu je zamišljen kot dvogovor med g. Sjörgenom in g. Götherjem. Predavanje so po šolah razlagali in spremljali s slikami. — Predavanje se je začelo z naštevanjem malih požarov in vzrokov teh požarov in se je polagoma razvilo do razlage večjih in nevarnejših požarov. Predvsem pa sta govornika polagala veliko pažnjo na požare v šolah in na reševanje učencev.

Da bi se organizatorji prepričali o uspehih tega predavanja, so razpisali natečaj za deco, ki

bi izdelala slike in naloge o tem predavanju. Uspeh je bil nepričakovano zelo dober. Otroci so se zanimali predvsem za usodo živali ob priliki požara, pa tudi za gozdne požare so pokazali veliko zanimanje.

Švedsko gasilstvo je prepričano, da so takšna predavanja za otroke zelo koristna, ker jih seznanijo z požarnimi nevarnostmi, kar je z ozirom na dejstvo, da prav otroci povzročijo mnogo požarov, velikega pomena.

Gasilska Zveza pošilja sledeči poziv:

Pokrajinska Gasilska zveza Porenja, ki ima svoj sedež v Düsseldorfu, nas je obvestila, da bo ob priliki 75letnice svojega obstanka priredila gasilski kongres, na katerega vabi tudi gasilce iz naše države. V zvezi s kongresom bo tudi velika gasilska razstava v Düsseldorfu.

Kongres se bo vršil v drugi polovici meseca junija 1937. Za inozemske udeležence je predvideno tudi potovanje v Koblenz za ogled gasilske šole Porenja, ki je bila ustanovljena lani.

Gasilska Zveza Porenja obljublja, da bodo naši udeleženci lahko videli v Düsseldorfu in Koblenzu mnogo koristnega in da jim bo prirejen prijateljski sprejem.

Obveščamo o tem vse bratske gasilske župe in gasilske čete, da se morejo člani zanimati za prireditev in pripraviti nanjo, radi eventualne udeležbe.

Točen program vseh prireditev in vsa ostala potrebna obvestila bodo objavljena naknadno.

nogo za 85 cm naprej, nato desno nogo hitro pritegne k levi, skoči z njo kakor prej z levo nogo ter nadaljuje kretanje v tekajočem koraku predpisane dolžine in brzine. (Slika 4)

Stisnjene pesti so obrnjene k trupu in pritisnjene na trebuh v višini pasu, lekti pa tesno ob telesu. Ako ima gasilec sekirico, drži njen ročaj z levo roko in maha z njo kakor je rečeno v točki 7.

Slika št. 4 — Prvi korak za tek

10. Kretanje v teku se začne na povelje:

»V teku te-**kaj**«. (Trkom marš marš.)

Na to povelje začne gasilec takoj kretanje v teku in teče čim hitreje.

11. Prehod iz navadnega v tekajoči korak se izvrši na povelje:

»V tekajočem koraku naprej sto-**paj**«. (Trčočim korakom napred marš.)

Na to povelje gasilec nadaljuje kretanje v tekajočem koraku.

12. Prehod iz navadnega koraka v tek se izvrši na povelje:

»Te-**kaj**«. (Marš marš.)

Na to povelje preide gasilec takoj v tek in teče čim hitreje.

13. Prehod iz tekajočega v navaden korak se izvrši na povelje:

»V kora-**ku**«. (Korakom.)

Na to povelje stopi gasilec še enkrat v tekajočem koraku, potem pa nadaljuje kretanje v navadnem koraku »po nogi« z ostalimi.

14. Prehod iz teka v tekajoči korak se izvrši na povelje:

»V tekajočem kora-ku«. (Trčočim korakom.)

Na to povelje preide gasilec iz teka v tekajoči korak, pri čemer mora paziti, da teče »po nogi«.

15. Prehod iz teka v navaden korak se izvrši na povelje:

»V kora-ku«. (Korakom.)

Na to povelje gasilec teče še eden ali dva koraka, preide v navadni korak in stopa čimprej »po nogi« z drugimi.

16. Kretanje v navadnem ali tekajočem koraku se zaustavi na povelje:

»Stoj«.

Na to povelje stopi gasilec še en korak in obstoji. Pri kretanju v teku se gasilec ustavi ravno tako na povelje »Stoj«.

Če je gasilcu naznačen cilj, do katerega se mora kretati v katerikoli brzini, se ustavi brez povelja, kadar dospe do cilja.

Okreti.

a) na mestu:

17. Vsi okreti se napravijo na peti one noge, na katero stran se je treba okreniti, pri čemer se pri okretu dvigne stopalo iste noge, prednji del stopala druge noge pa pomaga pri odzivu; potem se druga noga po najkrajši poti priključi oni, na katero stran se je okret napravil.

18. Na povelje:

»Na des-no« »Na le-vo«

se gasilec okrene v označeno stran za četrtno kroga. (Slika 5)

19. Na povelje:

»Pol na des-no« (Polu desno)

»Pol na le-vo« (Polu levo)

se gasilec okrene v označeno stran za osminko kroga. (Slika 6)

20. Na povelje:

»Na levo-krog«. (Na levo krug.)

se okrene gasilec v označeno stran za pol kroga. (Slika 7)

b) V kretanju:

21. Na povelje:

»Pol na des-no« (Polu desno)

»Pol na le-vo« (Polu levo)

se gasilec okrene v označeno stran in nadaljuje kretanje v novi smeri.

(Dalje)

Pripominjamo, da bo v tem času tudi velika svetovna razstava v Parizu, kakor tudi kongres mednarodnega tehničnega odbora.

Slika št. 5

Slika št. 6

Totalna vojna in napadi iz zraka v minuli abesinski vojni

Italijanski general Douhet je razvil po svetovni vojni novo teorijo o bodočih vojnah, ki je našla močen odmev pri merodajnih vojaških krogih v vseh državah. Kakor vsaka nova teorija, je tudi ta pridobila svoje privrženke in nasprotnike. Po tej teoriji se bo vojna odločila s kombinacijo treh glavnih rodov orožja (pehota, topništvo in letalstvo), prvenstveno vlogo pa bo igralo letalstvo.

Bivši šef nemškega generalnega štaba v svetovni vojni general Ludendorff, pa je objavil teorijo o »totalni vojni« ter je v tej zadevi izdal obširno strokovno knjigo »Der totale Krieg«.

»Totalna vojna« ne pozna meje med oboroženim vojakom na bojišču in neoboroženim prebivalcem v zaledju. To je njena glavna karakteristika. Po tej teoriji ni kraja, ki bo v svetovni vojni varen pred napadi iz zraka. Napadala se bodo mesta in vasi ob meji in v zaledju, kakor tudi dozorevajoča žitna polja (vžigalne bombe), posebno pa industrija, železnice, mostovi itd. Enakega mišljenja je tudi angleški maršal sir William Robertson, ki je izjavil: »Staro naziranje, da se je treba vojskovati le proti vojaštvu, se mora zavreči« ...

Letalstvo je bilo v minuli svetovni vojni šele v razvoju. Akcijski radij letal je bil zelo majhen in tudi njihova koristna nosilnost je bila zelo omejena (hitrost 120 km, koristna nosilnost 240 kg). Hunke navaja, da je bilo leta 1914—1918 na Nemčijo izvršeno 683 napadov iz zraka in pri tem vrženih 15.700 lahkih in srednjih razstrelilnih bomb, ki so zahtevale le 2440 žrtev (mrtvih in ranjenih). Pri teh napadih pa je sodelovalo vsega 4408 letal.

Po svetovni vojni so se vojna sredstva strahovito razvila, posebno letalstvo. Tako imajo razne države danes bombarderje, katerih hitrost presega 400 km na uro in ki lahko nosijo do 8000 kg bomb. Torej so sedaj dani vsi pogoji za izvrševanje »totalne vojne«. Perspektive bodočih vojn tudi za civilno prebivalstvo niso rožnate, vendar pa »vrag ni tako črn, kakor se ga slika«, če je prebivalstvo o obrambi poučeno, ker tudi pred temi strašnimi napadi iz zraka je zaščita mogoča. Pred vsem je naloga

Dne 12. januarja 1936 je bil izvršen na mesto Sakota napad iz zraka s plinskimi in vžigalnimi bombami zadnje so povzročile požare, ki so mesto skoraj popolnoma uničile. Ko so se po napadu nepoučeni prebivalci vrnili nazaj v mesto, jih je radovednost gnala na kraje, kjer so bombe padale. Prišli so v stik s tekočim strupom (iperitom). Posledice so bile strašne. Več prebivalcev je popolnoma oslepel, ostali pa so zadobili težke opekline.

Abesinci trdijo, da so italijanski letalci, če so zagledali prebivalce v skupinah, dali prednost strupenim bombam. Najbrže so računali z moralnim učinkom.

Po navedbah abesinskega zastopnika pri Društvu narodov v Ženevi, dne 12. aprila 1936, so baje Italijani v času od 22. decembra 1935 do 7. aprila 1936 izvršili na zaledje 19 napadov iz zraka z vojnimi strupi. Mesto Kvoram je bilo štirikrat napadeno in baje dobesedno poplavljen z iperitom.

Dopisnik lista »Völkischer Beobachter« v Addis Abebi Job Zimmermann je cenil abesinske izgube do 20. aprila 1936 na 50 tisoč mož. Skoraj ena tretjina vseh izgub, in sicer 10.000 vojakov in 5.000 civilnega prebivalstva so Abesinci pripisali učinku strupenih bomb.

Vendar pa moramo vpoštevati, da italijansko letalstvo v zraku ni imelo nasprotnika in tudi obramba z zemlje ni bila učinkovita. Zato je bilo mogoče, da so Italijani iz zraka prebivalstvo kar sistematično uničevali z vojnimi strupi. V drugem pogledu pa so bili pogoji za udeleževanje letalstva manj ugodni. V hribovitih krajih je bilo dovolj naravnih skrivališč in v Abesiniji splošno zelo malo pogodnih točk za bombardiranje, kakor industrija, železnice, skladišča itd. Zato nam abesinska vojna v tem pogledu ne more služiti za merilo eventualnih bodočih vojn v Evropi.

Vsled nepoučenosti abesinskega prebivalstva v pasivni obrambi pred napadi iz zraka, so se pokazale v minuli vojni usodne posledice. V vojnih okrašjih 1. 1935 se Italijani še niso posluževali kemičnih vojnih sredstev. Kakor je znano, so celo objavili oficijelno deklaracijo, da se kemičnih vojnih sredstev ne bodo posluževali.

Pri napadu na Dagabur dne 26. decembra 1935 je bil ujet italijanski letalec poročnik Tito, katerega so Abesinci mučili in obglavili. To je dalo italijanskim listom povod, da so zahtevali, naj se za maščevanje uporabijo vsa moderna vojna sredstva med drugimi tudi vojni strupi. Je pa vprašanje, če je bil to glavni namen kemične vojne, ki so jo sedaj začeli Italijani izvajati. Angleški tisk je bil sicer mnenja, da se imajo Italijani le uporabi velikih množin vojnih strupov zahvaliti, da so v drugi fazi abesinske vojne tako hitro napredovali. Brezdvoma je, da so se Italijani za kemično vojno v Abesiniji že prej temeljito pripravili.

Že 2. januarja 1936 je neguš pri Društvu narodov brzojavno protestiral, ker so italijanski letalci napadali vojaške oddelke abesinske južne armade s strupenimi bombami. V istem času so v okolici Makale vrgli 3000 bomb, med temi precejšnjo množino strupenih. V okviru teh bojev so Italijani bombardirali s plinskimi in vžigalnimi bombami tudi ozadje bojne črte, in sicer mesto Ala Amba, nekaj dni kasneje pa tudi naselja Debena in Debre Tobor.

V sedanji državljanski vojni v Španiji so razmere povsem drugačne. Tu je dovolj »hvaležnih« objektov za napade iz zraka. Povzročena škoda je tudi ogromna. Ne vemo pa, kakšen rezultat bi se dosegel z napadi z vojnimi strupi. Gotovo ne drži, da jim je nemogoče nabaviti vojne strupe, pač pa se najbrže boje posledic takih napadov, katerim bi bili izpostavljeni prav tako njihovi lastni pristaši med civilnim prebivalstvom na bojišču ali v zaledju.

To in ono

Mladinski gasilski oddelki

Vprašanje naraščaja je zelo važno. Današnje mladino je zelo težko pridobiti zato, da vstopi v vrste prostovoljnega gasilstva. Materijalistično usmerjen čas in sport jo od tega odvajata.

Novi čas pa zahteva od gasilstva pripravo za obrambo pred zračnimi napadi. Zato nujno rabimo v vsaki hiši tako imenovane »domače« gasilske oddelke in pri teh bi obvezali mladino v gasilski službi.

Na ta način bi nastal gasilski kader iz katerega bi črpale krajevne organizacije svoje članstvo. Ne varajmo se! V bodočih dneh bo težko dobiti članstvo v vrste gasilstva, ki bi vstopale iz idealizma. Vsestransko nastopanje avtoritativne smeri določa gotove delovne vrste. In smer k gasilstvu se mora ustvariti, potrebno je, da iščemo to pot preko prej omenjenih domačih (hišnih) odredov. Takšni člani »hišnih« gasilskih oddelkov se bi naj obvezali, da bodo vstopili, ko bodo dosegli gotovo starostno dobo, v krajevne gasilske čete. Tako bi se pomagalo in ustreglo novi časovni smeri in dosegel bi se naraščaj za gasilske čete.

Ako smatramo gasilstvo za nekako javno korporacijo, ji bo treba s primernim pritiskom odpomoči. Gasilstvo je gotovo važna gospodarska zadeva in je treba, kakor pri vojski, skrbeti za dopolnjevanje vrst.

Obramba pred napadi iz zraka je sigurno najbolj primerna za sestavo mladinskih gasilskih od-

Gradivo, ki se bo v tekočem letu objavilo v „Vestniku“

I. Napadalna sredstva.

- A. Razstrelilne bombe.
- B. Vžigalne bombe.
- C. Strupene bombe.

II. Vojni strupi.

- A. Splošno.
- B. Lastnosti vojnih strupov.
 - 1. Dušljivci.
 - 2. Mehurjevci.
 - 3. Solzivci.
 - 4. Kihavci.
 - 5. Pravi in živčni strupi.
- C. Učinkovanje vojnih strupov.
- D. Prva pomoč.

III. Ugotavljanje vojnih strupov.

- A. Subjektivne metode.
- B. Objektivne metode.
- C. Sredstva in aparati za odkrivanje vojnih strupov (detektorji).
 - 1. Sredstva in aparati, ki se upirajo na kemijsko reakcijo.
 - 2. Reagenti.
 - 3. Aparati, ki se upirajo na fiziko-kemijske reakcije.

IV. Uničevanje vojnih strupov.

V. Zaščita pred vojnimi strupi.

- A. Osebna zaščita.
 - 1. Maske.
 - 2. Izolacijski aparati.
 - 3. Zaščitne obleke.
- B. Skupna zaščita.

VI. Organizacija obrambe.

- A. Nabava zaščitnih sredstev.
- B. Ureditev zavetišč.
- C. Organizacija reševalnih oddelkov.
 - 1. Oddelki za ugotavljanje vojnih strupov.
 - 2. Oddelki za uničevanje vojnih strupov.
 - 3. Oddelki za prvo pomoč (sanitetni).
 - 4. Oddelki za gašenje požara (gasilski).
 - 5. Tehnični oddelki.
- D. Ureditev službe za razglaševanje nevarnosti.

- E. Priprava in čuvanje potrebnih sredstev.
- F. Ukrepi za čuvanje življenjskih potrebščin.
- G. Navodila prebivalstvu v slučaju napada iz zraka.

Tabelarični pregled opisanih vojnih strupov.

Ing. Mandrino Djordje:

Zaščita civilnega prebivalstva v bodočih vojnah.

Z odkritjem modernih eksplozivov je kemija pridobila važno vlogo v vojnah. Postala je v obliki kemijske industrije važen faktor za vojno opremo. V vojnah do svetovne vojne je kemijska industrija zalagala vojskujoče se države skoro izključno z eksplozivi. Njena naloga je bila proizvajanje prvovrstnih razstreljiv, med svetovno vojno pa in po njej so postale njene naloge raznovrstnejše. Proizvajala je razne kemijske jedke snovi, ki so služile kot napadalna sredstva. Tako je prišlo do vojnih strupov in do prave kemijske vojne. Zgodovina je sicer že prej zabeležila uporabo raznih kemijskih sredstev v vojni. Grki so 400 let pr. Kr. metali v ogenj razne snovi, kot smeti, arzen, žveplo in smolo, pri čemer se je razvijal strupen plin, ki ga je veter nosil proti sovražniku. Ti poizkusi so se ponavljali pri Rimljanih. Od teh so se naučili drugi narodi. Ta stara praksa se je razvijala tekom starega in srednjega veka. Toda vsi ti poizkusi so bili v primeru z onimi v svetovni vojni neznatni. Vkljub mednarodnim dogovorom, ki so strogo prepovedali vporabljanje strupov v vojne svrhe, so se jih vendar tako v svetovni, kakor v abesinski vojni posluževali. Da bi nam bila slika kemijskega orožja iz svetovne vojne jasnejša, preglejmo številke. 22. aprila 1915 je bilo pri Ipru prvič puščenih ca $\frac{1}{4}$ milijona kg klora na sovražnika. Sledili so nato nadaljni obojesmerni napadi z vojnimi strupi. Kloru je sledil fosgen, difosgen, vse močnejši in močnejši strupi in končno v noči med 12. in 13. julijem 1917 so izpustili najgroznejši strup, iperit. Od kemijskega orožja je bilo pol milijona mrtvih in 1 milijon poškodovanih. Ni čudo, da so te številke tako visoke, in to vsled tega, ker je ta vrsta bojevanja prišla nepričakovano, vsled česar je tehnika obrambe daleč zavstajala za tehniko napada.

Znano je, da bo v bodoči vojni ogroženo tudi civilno prebivalstvo daleč v zaledju. Danes se skoro vse evropske države podvzele obsežne ukre-

delkov in je ustanovitev takih oddelkov državljanska zadeva, ki mora v najširši meri zainteresirati narod, da se na ta način pospeši zanimanje za gasilstvo. Nastal je novi čas in mladeniča treba navdušiti in vzgajati v pravem državljan-skem čutu in pridobljen bo za vršenje službe v gasilstvu.

Španija

Neuspehi civilne obrambe pred napadi iz zraka v današnji državljanski vojski so velik menetel. Narod so bombni in plinski napadi presenetili in bil jim je izročen brez vsake obrambe. Torej obramba pred napadi iz zraka je nujno potrebna.

Čehoslovaška

Radi obrambe pred napadi iz zraka je bila s koncem leta 1936 odrejena v mestih izpraznitev podstrešij vsake navlake. Le negoreči material, kakor železne ali lončene peči, pločevinasti in železni predmeti, posamezna lesena hišna oprema in zaboji iz oblanega lesa, sveže sadje hranjeno v negorečem materialu se sme na podstrešjih skladati največ 1'20 m visoko ter ne sme preprečiti pregleda in kretanja po podstrešju. Kovčegi in zaboji morajo biti požarno varno prepleškani. Na podstrešjih visokih manj kot 1'50 m se sploh ne sme skladati gorljiv material. Dohodi k dimnim vratom in prostor okoli dimnikov mora biti širok 1 m. Za izvršitev predpisov so odgovorni najemniki podstrešij. Prestopki se kaznujejo z denarno kaznijo od sto tisoč čk. dalje ali pa z zaporom šestih mesecev.

Kdaj so člani gasilskih organizacij organi policije in uradniki v smislu jamstvenega zakona?

Oktobra meseca 1934 je nastal velik požar na skednju neke vdove X. Požar je nastal vsled nepazljivega ravnanja s svetiljko ob priliki zagrevanja motorja. Ogenj je takoj objel žito in del orodja. Strojnik, ki je požar zakrivil, je takoj izvel traktor iz gorečega objekta in je želel ohenem s pomočjo traktorja izvel tudi motor, ki je bil že v plamenih. To je opazil poveljnik gasilske čet in je prepoval nadaljno reševanje iz gorečega objekta, ker je bil stroj sam že tudi v plamenih. Poslopje, stroj in ves ostali inventar je zgorel.

Kmalu nato je posestnica X. tožila poveljnika radi nastale škode in zahtevala odškodnino, ker je poveljnik zakrivil s svojo odredbo škodo. Sodišče se je postavilo na to stališče: Poveljnik ali njegov namestnik sta policijska organa po zakonu o gasilstvu. Zato se morajo njuni ukazi takoj izvršiti. Misli sodišča so zelo obširne in ne obravnavajo samo vprašanja odgovornosti, temveč tudi vprašanje jamstva za eventualno nastalo škodo radi njihovih odredb. Poveljnik je bil oproščen.

V opombi sodišča je navedeno, da bi v slučaju, da bi bil poveljnik vsled neprevidnega odrejanja zagrešil škodo, kar pa v tem konkretnem primeru ni bilo, bila odgovorna za škodo policijska ustanova, ker je gasilski poveljnik njej eksekutivni organ, ne pa poveljnik gasilcev sam.

pe za obrambo civilnega prebivalstva. Tudi naša dolžnost je, da ne zaostajamo za drugimi, da se poleg vojaške sile tudi mi pripravljamo z vso resnostjo k obrambi v bodoči vojni. Za uspešno obrambo se je pa treba seznaniti podrobno z načini in sredstvi bodoče vojne.

I. Napadalna sredstva.

Topov, strojnic, pušk itd. se v zaledju ni treba bati. To je orožje fronte. Kot za fronto, tako so pa tudi za zaledje najbolj zahrbtni napadi iz zraka, ki se vrše z letali. Letala-bombarderji nam groze s svojim tovorom in to z razstrelivnimi, vžigalnimi in strupenimi bombami. Obstoja pa tudi nevarnost, da prenaša sovražnik s pomočjo letal daleč izza fronte — v zaledje — močno oborožene čete vojaštva.

A. Razstrelilne bombe raznih oblik in velikosti imajo močan razdiralni učinek. Iz letal metana rušijo poslopja, mostove, in vse tehniške naprave. Takšnih bomb imamo dvoje vrst. One, ki eksplodirajo takoj pri udarcu, so manjše in služijo proti ljudem, druge pa, ki eksplodirajo, ko prodrejo globoko v notranjost objekta so težke (do 2000 kg) in služijo za razdiranje važnih objektov.

B. Vžigalne bombe so majhne oblike, zgrajene iz gorljive elektro-kovine, napolnjene z vnetljivo snovjo, s fosforjem, termitom in sl., ki pri vžigu razvija silno vročino (3000° C); o detajlnem učinku in obrambi bo govor kasneje.

C. Strupene bombe. Vojne strupe morejo letala metati na tri načine:

1. metanje bombe s trupom,
2. razprševanje voj. strupov iz rezervoarjev,
3. spuščanje strupene megle.

Spuščanje strupenih megel nima močnega učinka. Razprševanje strupenih tekočin je močnejšega učinka. Pri tem pa mora letalo leteti nizko, kar je nevarno za letalo samo, ker ga lahko sestrelijo. Najučinkovitejše so bombe z vojnimi strupi. To so jeklene ali steklene posode napolnjene s strupi. Ko padejo na tla, eksplodirajo radi majhne količine eksploziva in se njih vsebina razprši po zraku v obliki plina, megle in finega prahu.

(Dalje)

Rešitev križanke »Gasilski dom«

Vodoravno: 2. rog, 4. mamut, 6. »Na pomoč«, 8. zime, 9. bi, 10. I. T., 11. Arno, 13. sa, 14. Rua, 15. grlo, 16. LSK, 17. taktika, 22. wat, 24. na, 26. »Ela«, 28. volt, 29. bat, 30. pena, 31. enak, 33. da, 34. as, 35. dogma, 37. Ksaver, 39. klin, 40. MN, 41. župa, 43. St., 44. Oto, 45. Edi, 46. KID, 48. ep, 50. vodik, 52. oj, 53. na, 55. ročnik, 58. gasilec, 59. alarm, 60. le, 61. ni.

Navpično: 1. »Pomoz Bog«, 2. Rap, 3. gumi, 4. Magirus lestva, 5. Tomislav, 7. čez, 9. Barle, 12. nakana, 18. Kodre, 19. tlak, 20. Italija, 21. kisik, 22. Wagner, 23. »ATM«, 24. ne, Anda, 27. na vodi, 29. bom, 32. ketil, 35. dnina, 36. a, ž, 37. ks, 38. roke, 42. plin, 47. dar, 49. pol, 51. os, 54. ar, 56. če, 57. ki.

Izreban je bil tovariš Rancinger Miroslav, Trbovlje-trg, ki bo prejemal brezplačno »Gasilca« v letu 1937.

»Vatrogasne karte za uputstvom za njihovo izradu«, nemško spisal A. Andessner, priredil ing. kapetan I. razr. Zđaković A. — Izredno zanimiv in priročen pripomoček za naše gasilske čete, posebno v večjih naseljih. S pomočjo navodil v knjižici in njej priloženih načrtov, bodo mogli poveljniki čet in drugi pripraviti in izdelati načrte za gasilsko obrambo in napadalno službo. — Pisatelj Andessner je že dolga leta poveljnik, sedaj vodja gasilcev v Bad Reichenhallu, znamenitem kopališču na južnem Bavarskem v Nemčiji, ter je po svojih praktičnih »izumih« zaslovel daleč preko mej svoje domovine. Andessner je iznašel tudi poseben način za reševanje posameznikov iz gorečih visokih poslopij, ki je vsled svoje enostavnosti splošno uporabljiv. — Knjiga »Vatrogasne karte« se lahko naroči pri Gasilski zvezi v Beogradu.

St. Vid pri Grobelnem. Dne 21. decembra l. l. smo spremili k večnemu počitku gasilca Franca Novaka p. d. Lukeževega Frančka. Bil je mizar, pa je poleg svojega napornega dela našel čas in priliko za gasilsko delo, za gledališki oder in kot dober tenorist za petje. Krsto smo položili na gasilski voz in jo pokrili z venci. Vsi domači gasilci so se udeležili pogreba, prišlo pa je tudi odposlanstvo šmarske gasilske župe in zastopstvo šmarske gasilske čete s praporom. Pred odprtim grobom so preminulemu govorili v slovo preč. gospod župnik, predsednik šmarske gasilske čete in poveljnik domače čete. — Dragemu bratu gasilcu naj bo večni počitek miren in lahek.

Ruše. Rojstni dan pokrovitelja jugoslov. gasilstva, Nj. Vis. kraljeviča Tomislava, je proslavila gasilska četa na dostojen način dne 17. januarja. Ob 9. uri se je udeležila slavnostne službe božje v farni cerkvi, kateri so prisostvovala tudi deputacije sosednih gasilskih čet Ruše II in Bistrica pri Rušah. Med mašo je svirala četna godba znano Haydnovo mašo. Po maši so prisegli v občinski pisarni najvišjemu pokrovitelju in gasilskemu praporu zvestobo gasilci-novinci, ki so prestali poskusno dobo. Nato se je vršil občni zbor čete, ki je potekel v znamenju sloge in bratstva. Tovarišu predsedniku Staniju so poklonili gasilci lično diplomo v znak zahvale za 40 letno delovanje v četi. Čestitkam tov. Dolinška in počaščenju se je predsednik ginjen zahvalil, ker v svoji skromnosti kaj takega ni pričakoval. Pri volitvah se je izvolila uprava s tov. Stanijem kot predsednikom. Nadalje so bili izvoljeni tovariši: Dolinšek Emerik za poveljnika, Janko Fridolin za podpoveljnika, Toplak Lojze za tajnika, Kupčič Julij za blagajnika, Handl Jurij za orodjarja, Podlesek Ivan za I. oddelnega vodjo, Šket Štefan za II. oddelnega vodjo. V nadzorstvo so bili izvoljeni tov.: Kac Ivan, Prosenjak Janko, Repolusk Franec, Knupež Ivan in Gričnik Jurij. Četni zdravnik je dr. Zorec Adolf. Med drugim se je mnogo razpravljalo o proslavi 50 letnice četnega obstoja leta 1940, ki se naj na najdostojnejši način proslavi. Izvolil se je tudi odbor za gradnjo novega gasilskega doma, kateri bi naj bil izročen svojemu namenu ob 50 letnici obstoja.

F. E.

Gasilske stroje in druge gasilske sprave priporočamo le v kolikor so odobrene po pristojnih komisijah in strokovnjakih.

Vsak zaveden Slovenec
zavaruje edinole pri naši domači

Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani

požar, vlom, steklo, zvonove, nezgode, življenje in
v »Karitas«-oddelku: posmrtnino, doto in starostno
preskrbo.

Centrala: V Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 19. — Lastna
palača. Telefon šte. 2521 in 2522.

Podružnica: V Celju, palača Ljudske posojilnice.

Glavno zastopstvo: V Mariboru, Loška ulica šte. 10. — V Novem mestu,
Ljudska posojilnica.

Krajevni zastopniki v vseh farah.

Gasilci morajo biti plemeniti, spretni in junaški!

Samo vaje ne zadostujejo! Spretnost in junaštvo mora preiti gasilcu v
meso in kri! Imamo knjige, kjer se teh lastnosti lahko naučite. Niso to
kake učne, dolgočasne, teoretične knjige. To so romani, kjer je glavni
junak nad vse spreten in pogumen. V vseh težavah si je znal takoj
pomagati! In še nekaj mora biti vsak gasilec: plemenit in požrtvovalen
za druge. Nihče tako, kot Karl May je znal to v dejanju pokazati.

Zato predlagamo:

VSAKA ČETA NAJ KUPI 20 KNJIG ROMANOV KARL MAYA

Člani glasujte za to! Imeli boste: 1. razvedrilo, 2. pouk, 3. zgled junaštva,
plemenitosti ter spretnosti.

Kje se knjige naročijo?

V TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU ALI V PTUJU

ŠASIJE IN MOTORJE

ZA GASILSKE AVTOMOBILE V ZELO
DOBREM STANJU, RABLJENE, PRODAJA

MESTNI AVTOBUSNI PROMET MARIBOR